

***Wild thing (Bèstia)* - Josh Bazell**

Com que no tothom està disposat a invertir anys a aprendre a escriure, els que no en són especialistes sovint deleguen a un professional la responsabilitat de redactar un llibre, sigui de memòries, sigui de coneixements específics. Paral·lelament, és habitual que els qui dominen els secrets del vocabulari i de la sintaxi escriguin llibres insulsos, en els quals la qualitat de la prosa no compensa de cap manera l'absència d'idees, d'experiències, de trama. Josh Bazell (1970) té la particularitat de ser llicenciat en filologia anglesa i doctor en medicina (treballa com a metge resident a la Universitat de Califòrnia). La doble titulació no és cap garantia, però si s'hi afegeix constància i talent, com és el cas, dona com a resultat un autor singular, documentat i eficaç. El seu primer llibre, *Beating the Reaper* (2009) es va traduir a trenta-dues llengües (entre elles al català amb el títol d'*Esquivant la mort*), va ser considerada una de les deu millors novel·les de l'any per la revista *Time* i aviat es convertirà en una sèrie de televisió. Tres anys després ha aparegut *Wild thing*, que novament ha traduït Bromera.

El protagonista de *Bèstia (Wild thing)* és el mateix d'*Esquivant la mort*: Pietro Brwna, el metge sicari, que tant pot matar a sang freda com aventurar un diagnòstic amb més celeritat que el doctor House. En aquesta ocasió l'acompanya l'atractiva paleontòloga Violet Hurst, especialitzada en catàstrofes globals. Tots dos participen en una expedició encarregada d'esbrinar si existeix el drac assassí que ha estat vist en un dels llacs de més difícil accés de Minnesota. Hi haurà, és clar, una certa tensió sexual no resolta (o sí) entre el doctor i la paleontòloga. Ella practica el dubte metòdic; ell pensa que "si una dona intima prou amb mi per arribar-se a preocupar de quin dia faig anys, no torno a parlar-hi". Per damunt de tot, però, hi ha l'aventura intel·lectual de dos científics que miren de trobar explicacions a un fenomen més que improbable.

El llibre s'inicia amb dues citacions, una del filòsof empirista Francis Bacon i una altra de Chip Taylor, compositor de la cançó *Wild thing*, popularitzada pel grup The Troggs. Aquest diàleg entre cultura científica i cultura popular es manté al llarg del llibre. Tots coneixem el recurs còmic d'introduir referents cultes en una situació quotidiana (Woody Allen ha creat molts gags a partir d'aquest contrast). Josh Bazell, però, actua a l'inrevés: el que és seriós és el rerefons del llibre, només que el vehicula amb personatges i situacions propis de la ficció *pulp*: una colla d'adolescents drogats i armats fins a les dents, una banda de mafiosos entrenats per matar, un veterà de Vietnam capaç d'introduir LSD en els cafès dels membres de l'expedició... Algunes escenes de

Bèstia són tan extremes, sangonoses i delirants que no farien cap nosa en una pel·lícula de Guy Ritchie.

Fa l'efecte que l'autor ha preparat l'inici de la novel·la amb minuciositat. A la primera frase hi apareix la paraula *cony*, a la tercera pàgina topem amb una mort esgarrifosa, a la vuitena pàgina s'esmenta el programa federal de protecció de testimonis, a la novena resulta que qui ha contractat Pietro i Violet és el catorzè home més ric del món. A l'onzena ja estem preparats per assistir a un diàleg sobre la sostenibilitat del planeta, i per si ens avorreix el tema poc després s'esmenta el drac improbable que ve a ser el *leitmotiv* del llibre. Entremig, diàlegs tallants, descripcions ajustades i un sentit del ritme que sembla inspirat en els últims capítols d'*Els tres mosqueters*.

Sherlock Holmes i Scooby-Doo

La novel·la fa referència explícita a dues de les ficcions en què s'inspira: els casos del detectiu Sherlock Holmes i els dels protagonistes de la sèrie de dibuixos *Scooby-Doo*. En tots dos casos –tots dos extremament populars–, l'empirisme s'imposa finalment sobre les aparences fantàstiques. Sens dubte esbrinar si el drac existeix és un bon reclam per continuar llegint. El rerefons del llibre, però, es va transformant. Quan sembla que l'autor ens vol parlar de la credulitat humana, ens veiem abocats a reflexionar sobre la conspiració local que pretén revitalitzar econòmicament la regió. Sembla que se'ns convida a pensar en termes d'ecologia, però de seguida apareix un membre de la tribu ojibwe que posa en primer pla la crueltat de la colonització europea.

Bèstia inclou més d'un centenar de notes a peu de pàgina, que tant poden oferir detalls sobre criogènia o terminologia naval com informar sobre la biografia del protagonista, o bé facilitar informacions aparentment capricioses sobre la residència de Bob Dylan o les activitats criminals de la Germandat Ària. Però una bona novel·la, abans que res, ha de superar les expectatives del lector. Quan arribem a la meitat del llibre, Bazell introdueix un personatge inesperat: Sarah Palin, que va ser candidata a la vicepresidència dels Estats Units pel Partit Republicà i que és coneguda per les seves conviccions ultraconservadores. Les seves opinions, juntament amb les d'un milionari antievolucionista que també participa en l'expedició, no resisteixen els arguments de Violet Hurst, capaç de glossar les lleis de termodinàmica davant un foc de camp.

Al final de la novel·la tenim el que en podíem esperar: una explicació científicament satisfactòria del que va succeir al llac. Abans, però, hi ha hagut diferents

formats narratius, salts en el temps, hipòtesis ficcionalitzades, moments de perill, baixes col·laterals i elements de sorpresa. S'acaba la novel·la, però encara queden cinquanta pàgines de llibre. Què hi trobem?

En primer lloc, un apèndix titulat *Quan es va produir el punt de no-retorn del canvi climàtic i què s'hi pot fer ara*, escrit per la paleontòloga Violet Hurst. S'hi exposen i defensen una sèrie de dates hipotètiques, entre elles juliol de 1997 (quan el Senat dels Estats Units rebutja la ratificació del Protocol de Kyoto) i el segle V abans de Crist (quan es consolida el llibre del Gènesi, on Déu ordena als humans que omplin la Terra i la sotmetin). Quan ja sembla que és impossible trobar uns responsables de les malvestats actuals, Violet Hurst proposa, com a culminació d'un text argumentatiu modèlic, l'arribada al poder de Ronald Reagan.

L'enganyifa del llac Ness

Les últimes quaranta pàgines es destinen a detallar tot d'informacions que apareixen en el llibre i a citar-ne i comentar-ne les fonts. Com a testimoni de la voracitat documental de Josh Bazell, podem assegurar que no s'inventa ni la fórmula que relaciona la temperatura amb la freqüència amb què canta un grill, ni l'ús de blocadors alfa per tractar els símptomes de trastorn per estrès posttraumàtic, ni el grau d'ignorància de Sarah Palin.

Pel que fa al *leitmotiv* del llibre, l'autor confessa que s'inspira en "l'enganyifa perpetrada al llac Ness el 1933 per fer reviure la ciutat d'Iverness com a destinació turística després del tancament de la línia ferroviària durant la Gran Depressió", i també en "l'enganyifa de Silver Lake, al comtat de Wyoming, Estat de Nova York, l'any 1855". Al capdavant, doncs, Bazell segueix el vell precepte aristotèlic d'instruir delectant. Però hi posa tantes ganes que acaba sent millor novel·lista que molts altres que no pretenen elevar el grau de coneixements ni de consciència dels seus lectors.

Com bona part dels llibres que apareixen en aquesta secció, *Bèstia* ha estat traduït per l'incansable Ferran Ràfols Gesa, que en aquesta ocasió ha introduït paraules en procés d'extinció però ben simpàtiques en l'agonia, com ara *verra* i *mandanga*, que encaixen molt bé en els diàlegs d'aquest llibre tan bèstia i tan racional.